Závislost v kontextu sociální práce: nová studijní specializace na Ostravské univerzitě

Odborné fórum otevřelo diskusi o podobě studia i potřebách praxe

Pavel Nepustil[1], Lenka Varyšová[1], Adéla Recmanová[1], Eliška Černá[1]

e-mail | lenka.varysova@osu.cz

1 | Fakulta sociálních studií, Ostravská univerzita, Českobratrská 16, 702 00 Ostrava

Dne 4. června 2026 se na Fakultě sociálních studií Ostravské univerzity uskutečnilo první setkání nového odborného fóra poskytovatelů služeb zaměřených na oblast drog a závislostí v Moravskoslezském kraji a zástupců akademické obce věnující se tématu závislosti. Setkání bylo realizováno v rámci projektu REFRESH, jehož cílem je výzkum a podpora transformace Moravskoslezského kraje směrem k chytrému, udržitelnému a sociálně stabilnímu regionu. Fórum vzniklo v souvislosti

Obrázek 1 | Facilitovaná diskuse metodou World Café během prvního setkání Odborného fóra

s připravovanou magisterskou specializací, jejíž otevření je plánováno na akademický rok 2028/2029. Specializace s pracovním názvem „Závislost v kontextu sociální práce“ se má stát jednou ze čtyř, které si volí uchazeči o magisterské studium Sociální práce na OU. Studenti se v ní podrobně seznámí jak s adiktologickými službami, tak i se širším kontextem fenoménu závislosti. Naučí se rozumět návykovému chování, psychoaktivním látkám nebo návykovým technologiím v kontextu současné společnosti, skrze perspektivu sociálních věd.

Cílem odborného fóra je vytvořit prostor pro dialog mezi univerzitou a odbornou veřejností a umožnit, aby se zkušenosti z praxe promítaly do podoby připravovaného studijního programu. Setkání se zúčastnilo přibližně 25 pozvaných odborníků z Moravskoslezského kraje. Zastoupeni byli poskytovatelé adiktologických, sociálních a zdravotních služeb, pracovníci služeb pro osoby s problémy spojenými s užíváním návykových látek, zástupci krajské protidrogové koordinace i lidé s vlastní životní zkušeností se závislostí.

Součástí programu byla facilitovaná diskuse metodou World Café. Široké spektrum účastníků umožnilo otevřít diskusi o tom, jaké kompetence by měli mít budoucí absolventi specializace, jak může vysokoškolské vzdělávání lépe reagovat na potřeby současné praxe a jak by měly být uchopeny stáže studentů, aby na jedné straně poskytovaly vhled do praktického fungování služeb a na straně druhé, aby z nich mohly benefitovat i samotné organizace. Opakovaně zaznívaly potřeba mezioborové spolupráce a důraz na propojení teoretické výuky s praktickou i životní zkušeností.

Připravovaná specializace je důležitým krokem v rozvoji vzdělávání v oblasti závislostí, obzvlášť v kontextu současného politického vývoje. Setkání odborného fóra se uskutečnilo jen pár dní po výstražné stávce adiktologických služeb, které protestovaly proti přesunu meziresortní agendy pod Ministerstvo zdravotnictví. Odborníci se obávají, že tento přesun ohrozí širokou škálu zejména nízkoprahových terénních a komunitních služeb, jejichž těžiště spočívá v sociální práci. Nabídka specializačního vzdělávání v této oblasti pro budoucí sociální pracovníky umožní nejen posílit mezioborový přístup, ale také rozšířit prostor, kde se bude s fenoménem závislosti kvalifikovaně pracovat.

Jedním ze zásadních závěrů úvodního setkání byla široká shoda na tom, že Moravskoslezský kraj takovou platformu potřebuje. Odborné fórum má ambici stát se prostorem pro dialog mezi univerzitou, poskytovateli služeb, veřejnou správou i lidmi s vlastní zkušeností a studenty. Organizátoři plánují v setkávání pokračovat a postupně rozšiřovat okruh zapojených partnerů. K účasti na dalších fórech jsou zváni všichni zájemci o rozvoj vzdělávání, výzkumu a praxe v oblasti závislostí z Moravskoslezského kraje.

Spolufinancováno Evropskou unií

Ministerstvo životního prostředí

REFRESH